

Gadījuma izpēte 9 (Autisma spektra traucējumi)

Autistiskā spektra traucējumi (AST) ir neiroloģiskas attīstības traucējumi, ko raksturo grūtības sociālajā komunikācijā, tostarp verbālā un neverbālā komunikācijā; sociālās mijiedarbības deficīts; ierobežoti, atkārtotoji uzvedības, interešu vai darbību modeļi un sensorās problēmas. Daudziem cilvēkiem ar ASD var būt aizkavēta valodas attīstība vai tās trūkums, intelektuālās attīstības traucējumi, slikta kustību koordinācija un uzmanības trūkums.

Apraksts: Emīlija ir 10 gadus veca meitene, kurai diagnosticēti autiska spektra traucējumi (AST) un grūtības mācību procesā. Viņa mācās 4. klasē un apmeklē vispārīgltītojošo klasi ar individuālā atbalsta skolotāju.

Sociālās un emocionālās grūtības: Emīlijai ir problēmas ar sociālo mijiedarbību un komunikāciju. Viņai ir grūtības saprast neverbālos signālus, piemēram, sejas izteiksmi un ķermeņa valodu, un viņa bieži atkārtojas. Viņa arī izjūt trauksmi sociālajās situācijās, un viņai ir grūtības iegūt draugus.

Kognitīvās grūtības: Emīlija saskaras ar grūtībām izpildfunkciju attīstīšanā, kā arī ir problēmas ar organizēšanu, plānošanu un prioritāšu noteikšanu. Tāpat viņai ir problēmas ar atmiņas saglabāšanu un atcerēšanos.

Mācību grūtības: Emīlijai ir specifiski mācību traucējumi matemātikā, un viņai ir grūtības ar tādiem pamatjēdzieniem kā saskaitīšana, atņemšana un reizināšana. Turklāt viņai ir grūtības arī ar lasīšanu un rakstīšanu, un ir nepieciešami tādi pielāgojumi kā papildu laiks pārbaudes darbiem un palīgtechnoloģiju izmantošana.

Uzvedības grūtības: Emīlija ir tendēta uz atkārtotu uzvedību un var viegli izjust neapmierinātību, kas izraisa dusmu uzliesmojumus. Emīlija saskaras arī ar grūtībām regulēt savas emocijas un var kļūt pārgurusi, kā rezultātā var izraisīt satricinājumus.

Atslēgas vārdi: autisma spektra traucējumi (ASD), atbalsta skolotājs, atkārtota uzvedība, trauksme

Visas šīs spēles var palīdzēt risināt dažādus aspektus vai problēmas, kas var rasties dažiem bērniem ar autisma spektra traucējumiem.

Rīks 1:

- Nosaukums:** Izlikšimies
- Izmantojot šo rīku** varat atklāt sociālās mijiedarbības problēmas.
- Instrukcijas / metodoloģija / ieteikumi, kā izmantot rīku:** Skolotāja mudina bērnus piedalīties izspēles aktivitātēs, piemēram, spēlējoties mājas locekļu vai ārsta lomā. Bērniem ar autiskā spektra traucējumiem var būt grūtības ar sociālo mijiedarbību, un viņi var neiesaistīties spēlēs vai var būt grūtības uzņemt lomas. Viltus rotaļas ir būtiska bērnu attīstības sastāvdaļa. Kad bērns izliekas par pavāru, kas maisa zupu, vai astronautu, kas dodas uz Mēnesi, viņš veido daudzas dažādas prasmes, tostarp:
 - valodas prasmes

- sociālās un emocionālās prasmes
 - problēmu risināšanas un domāšanas prasmes
4. **Rezultātu interpretācija:** Ja bērns pastāvīgi neiesaistās izlikšanās spēlē vai cīnās, lai uzņemtos lomas, tas var norādīt uz sociālās mijiedarbības problēmu.
 5. **Atslēgas vārdi:** Izlikšimies, sociālā mijiedarbība, izlikšanās spēle, lomas
 6. **Saites papildus informācijai:**
<https://www.dovepress.com/prediction-of-playfulness-by-pretend-play-severity-of-autism-behaviors-peer-reviewed-fulltext-article-NDT>

Rīks 2:

1. **Nosaukums:** Kas trūkst?
2. **Izmantojot šo rīku** var atklāt sensorās apstrādes problēmas.
3. **Instrukcijas / metodoloģija / ieteikumi, kā izmantot rīku:** Spēle "Kas pazudis?" ir izstrādāta, lai veicinātu novērošanas, vizuālās un dzirdes prasmes, tostarp aprakstošās valodas attīstību. Skolotājs piedāvā priekšmetu vai attēlu komplektu, un tad izņem vienu vai vairākus priekšmetus, kamēr bērns tos neskatās. Pēc tam bērnam tiek lūgts noteikt, kura priekšmeta trūkst. Bērniem ar autiskā spektra traucējumiem var būt grūtības apstrādāt sensorās informācijas apstrādi, un viņiem var būt grūti noteikt, kas trūkst.
4. **Rezultātu interpretācija:** Ja bērns pastāvīgi cenšas noteikt, kas trūkst, tas var norādīt uz maņu apstrādes problēmu.
5. **Atslēgas vārdi:** Kas trūkst?, sensorā apstrāde, identifikācija
6. **Saites papildus informācijai:**
<https://www.eslkidsgames.com/2017/06/esl-game-whats-missing.html>

Rīks 3:

1. **Nosaukums:** Nosauciet šo emociju
2. **Izmantojot šo rīku** varat atklāt sociālās komunikācijas problēmas
3. **Instrukcijas / metodoloģija / ieteikumi, kā izmantot rīku:** Skolotājs sniedz attēlus ar dažādām sejas izteiksmēm un lūdz bērnam noteikt, kādas emocijas tiek parādītas. Bērniem ar autiskā spektra traucējumiem var būt grūtības ar sociālo komunikāciju, un viņiem var būt grūti atpazīt citu cilvēku emocijas.
4. **Rezultātu interpretācija:** Ja bērns pastāvīgi cenšas identificēt emocijas, tas var norādīt uz sociālās komunikācijas problēmu.
5. **Atslēgas vārdi:** Nosauciet šo emociju, sociālā saziņa, emociju atpazīšana
6. **Saites papildus informācijai:**
https://www.elsanetwork.org/free_resource/name-the-emotion-game/

Rīks 4:

1. **Nosaukums:** Sensorā pastaiga
2. **Izmantojot šo rīku** varat atklāt sensorās apstrādes problēmas

- 3. Instrukcijas / metodoloģija / ieteikumi, kā izmantot rīku:** Sensorā pastaiga parasti ir jautrs vai krāsains ceļš, kas tiek izmantots, lai bērni varētu iepazīt jaunu vai atšķirīgu sensoro pieredzi. Sajūtu celiņus var izmantot, lai atbalstītu bērnus ar sensorās apstrādes problēmām vai lai palīdzētu bērniem attīstīt motoriskās prasmes, līdzsvaru, roku-acu koordināciju un telpisko izpratni. Skolotājs veido sensorās takas, izmantojot dažādas tekstūras un priekšmetus, piemēram, putuplasta paklājiņus, pupiņu maisus un tekstūras paklājiņus. Bērnam tiek lūgts uzkāpt vai iet pa katru sensorās pastaigas priekšmetu. Bērniem ar autiska spektra traucējumiem var būt grūtības apstrādāt sensorās informācijas apstrādi, un viņiem var būt grūti iet vai kāpt uz noteiktām tekstūrām.
- 4. Rezultātu interpretācija:** Ja bērns pastāvīgi izvairās no noteiktām tekstūrām vai cīnās ar tām, tas var liecināt par maņu apstrādes problēmu.
- 5. Atslēgas vārdi:** Sensorā pastaiga, sajūtu apstrāde, faktūras
- 6. Saites papildus informācijai:**
<https://www.twinkl.it/teaching-wiki/sensory-walk>